Valiokunnan lausunto PeVL 3/2018 vp– E 120/2017 vp

Perustuslakivaliokunta

Valtioneuvoston selvitys: Europarlamenttivaalien 2019 ajankohdan määräytyminen

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selvitys: Europarlamenttivaalien 2019 ajankohdan määräytyminen (E 120/2017 vp): Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- neuvotteleva virkamies Heini Huotarinen, oikeusministeriö

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Valtioneuvosto on lähettänyt eduskunnalle perustuslain 97 §:n mukaisesti selvityksen vuoden 2019 europarlamenttivaalien ajankohdan määräytymisestä käytävistä neuvotteluista.

Euroopan unionin neuvoston yleisten asioiden työryhmässä on keskusteltu loppusyksyn 2017 aikana vuoden 2019 europarlamenttivaalien ajankohdasta. Mikäli yhteisymmärrystä vaalien ajankohdan siirtämisestä ei saavuteta maaliskuuhun 2018 mennessä, europarlamenttivaalit toimitetaan niiden säännönmukaisena ajankohtana eli 6.—9.6.2019. Suomen osalta vaalipäivä olisi siis 9.6.2019.

Valtioneuvoston kanta

Europarlamenttivaalien sopivimman ajankohdan määrittelyyn Suomen kannalta vaikuttavat huhtikuussa 2019 toimitettavat eduskuntavaalit ja niitä seuraavat hallitusneuvottelut sekä heinäkuussa 2019 alkava Suomen EU-puheenjohtajuuskausi.

Esillä olleista vaihtoehdoista säännönmukainen vaalipäivä 9.6.2019 olisi Suomen kannalta paras, koska siinä eduskuntavaalien ja europarlamenttivaalien väliin jäisi riittävästi aikaa. Ajankohta ei siltikään ole liian myöhäinen alkavaa puheenjohtajuuskautta tai kesälomien alkamisesta ole-

tettavasti aiheutuvaa äänestysaktiivisuuden laskua ajatellen. Myös ajankohdat viikkoa tai kahta ennen säännönmukaista ajankohtaa voisivat olla Suomelle sopivia, joskin vaalipäivän ollessa 26.5. tai aiemmin voidaan joutua tekemään pieni tekninen muutos EP-vaalien ehdokasasettelun aikatauluihin.

Europarlamenttivaalien aikaistaminen toukokuun 19. päivään olisi ongelmallista vaalien teknisen toimittamisen ja hallitusneuvottelujen todennäköisen päällekkäisyyden kannalta. Vaalien siirtäminen säännönmukaista vaalipäivää myöhemmäksi ei myöskään ole toivottavaa. Suomi on aiemmin kannattanut europarlamenttivaalien ajankohdan siirtämistä pysyvästi kesäkuusta toukokuulle. Näitä neuvotteluja ei ole tällä hetkellä käynnissä.

Europarlamenttivaalien äänestysaktiivisuus on muita vaaleja huonompi (Suomessa vuonna 2014 toimitetuissa europarlamenttivaaleissa 41 % ja vuonna 2009 toimitetuissa europarlamenttivaaleissa 40,3 %). Vaalien ajankohdan määrittelyssä ja europarlamenttivaalijärjestelmän kehittämistä pohtiessa tulisikin pohtia, miten äänestysaktiivisuutta saataisiin lisättyä.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valtioneuvosto on lähettänyt eduskunnalle perustuslain 97 §:n mukaisesti selvityksen vuoden 2019 europarlamenttivaalien ajankohdan määräytymisestä käytävistä neuvotteluista. Selvityksessä tehdään asianmukaisesti selkoa eri vaihtoehtojen hyödyistä ja haitoista. Valtioneuvoston mielestä esillä olleista vaihtoehdoista säännönmukainen vaalipäivä 9.6.2019 olisi Suomen kannalta paras, koska siinä eduskuntavaalien ja europarlamenttivaalien väliin jäisi riittävästi aikaa.

Perustuslakivaliokunnalla ei ole huomautettavaa selvityksestä ilmenevästä valtioneuvoston kannasta ajankohdan määräytymiseen.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Perustuslakivaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 21.2.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Annika Lapintie vas
varapuheenjohtaja Tapani Tölli kesk
jäsen Maria Guzenina sd
jäsen Anna-Maja Henriksson r
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Markus Lohi kesk

Valiokunnan lausunto PeVL 3/2018 vp

jäsen Leena Meri ps
jäsen Juha Rehula kesk
jäsen Ville Skinnari sd
jäsen Matti Torvinen sin
varajäsen Markku Eestilä kok
varajäsen Mats Löfström r

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mikael Koillinen